

БЛАГОВІСТ

Місячник Української Католицької Церкви в Польщі
№ 1 (13) січень 1992 р.

РІЗДВЯНЕ ПОСЛАННЯ ВЛАДИКИ ІВАНА МАРТИНЯКА

Христос народжується - славте! Христос із небес - зустрійтесь! Христос на землі - байдортеся! Співай Господеві, вся земле, і весело заспівайте, люди, бо він прославився. (Утреня Різдва, Ірмос 1-ий)

Христос Радається!

Дорогі у Христі!

З прославою і глибокою радістю, як заохочує нас до того ірмос з сьогоднішньої утрени, стаємо біля вифлеємських ясел, щоб святкувати Христове Різдво.

Світ по-різному сприймає вхід Христа в його історію. Одні не заглибаються в її суть, інші чутливо свівають колядки, подивляють різдвяні вертепи, плекають звичай.

Ірмос з різдвяної утрени показує нам усім, як маємо ставати учасниками того величного свята - треба славити, зустрічати, байдоритися.

«Бог Слово, якому служать херувими, з'єднався особою своєю з тілом і поселився в непорочному лоні: став людиною і йде на землю, щоб народитися з покоління Юди. Святий вертепе, приготуйся Цареві всіх, як величава палата, а ви, ясла, як престол вогненний, де Діва Марія покладе Дитятко на оновлення всього створіння» (Вечірня неділі перед Різдвом). Так приймає Бога Марія - з вірою та роздумуванням у своєму серці.

Це Дитя, якого прославили Ангели, Пресвята Діва Марія, пастирі та мудреці, буде рости, розділяти долю всіх, аж одного дня засяє чудом воскресіння, а тоді слава і зустріч будуть повними.

Діва Марія кладе Дитятко в ясла «на обновлення всього створіння», так співає вечірня, а що це означає усвідомлюємо всі. Обновлення - це нове життя з Богом, у Бозі, це зодягнення в Христа, це Боже дитинство, це замешкання Бога в нас і з нами назавжди. Великі слова мої Брати і Сестри! Вони вимагають нашої глибокої віри, зміни нашого життя, яке дуже часто не є згідне з волею Божою.

(Закінчення на 2 сторінці)

СВЯТОГО ЄФРЕМА СІРІНА ПОХВАЛЬНА ПІСНЯ НА РІЗДВО ХРИСТОВЕ

Цей день радує царів, первосвящеників і пророків, тому що в ньому звершилося і збулося все, що вони предсказали. Нині Діва породила Еммануїла у Вифлеемі; нині здійснилося сказане Ісаєю слово. Там родився той, який «лічитиме в списку народів» (Пс. 87,6). Нині сповнилась пісня, яку співав Давид. Нині совершилось слово Міхея: вийшов Пастир з Ефрати і спас душі жезлом своїм (Міх. 5,1-4). Ось засіяла звізда від Якова, і повстав Князь від Ізраїля (Числ. 24,17); нині стало ясним пророцтво сказане Валаамом. Зійшло на землю приховане Світло, і з тіла його засіяла його краса. Схід, про який сказано у Захарії (6,12), нині зяснув у Вифлеємі. Явилось царське світло у царському місті Ефраті. Нині збулося благословення Яковове. Явилось дерево життя, яке смертним дарувало надію. Нині зрозумілим стає слово Соломона. Нині родився Син, якому на ім'я Чудесний (Іс. 9,5); бо, справді, чудно, що Бог об'являється у дитяті. Нині стає очевидним образ, наперед намальований Духом Святым: виходить мов той пагін «перед нами, мов корінь із землі сухої» (Іс. 53,2). Що сказано таїнственно, то нині стало ясним. Цар, який скривався в бедрах Юди, нині в повному сиянні явив красу, яку полюбила його таїнственість. Рут припала до Вооза, щоб побачити лік життя, який в ньому таївся; нині здійснилося її прагнення, тому що з її сімені вийшов той, хто всьому дарує життя...

(Закінчення на 2 сторінці)

Христос Радається!

З Різдвяними свята
та Новим Роком
дорогим Читачам бажаємо
щедрого Божого благословення.

Редакція

УКРАЇНА САМОСТІЙНА!

Референдум, що пройшов в Україні 1 грудня минулого року показав очевидну волю населення до незалежності і самовизначення на своїй віковічній землі.

90 відсотків повноправних громадян України заявило, що хочуть жити у вільній державі, незалежній від Москви, з власним парламентом, військом, банками, поліцією та всякими іншими інституціями, які необхідні вільній, сучасній демократичній країні.

Історія України дуже складна і коли подивитися в минуле, ніколи не було так, щоб наш народ міг періодично і нормально, так як інші народи Європи, розвиватися. Завжди знаходився хтось, хто хотів його підкорити і використати для власної мети. В даний час не варто тими моментами займатися і краще залишити їх історикам, варто настомість пригадати те, що можна з історії використати для майбутнього.

Відкинувшись поетичний пафос і пустослів'я, усвідомлюємо собі, що Україна це не нова і не мала країна на мапі Європи, не виходить також в її пороги з порожніми, простягнутими по милостиню руками.

Україна з'явилася серед цивілізованих країн світу вже в Х столітті, як держава могутнього князя Володимира. Дарма, що Росія (назву вкрали від Київської Русі) присвоїла собі момент появи Русі як початок власного державного організму. Це був початок і основа України. Від десятого століття до сьогодні український народ записався до скарбниці світової історії та культури багатыма визначними подіями і досягненнями. Ми про це знаємо, але повинні також знати інші народи, яким донедавна цілий Схід пов'язувався з червоним кольором та серпом і молотом.

(Закінчення на 3 сторінці)

З НАМИ БОГ

НА НАШ ПОГЛЯД

Благодать Різдва

«Багаторазово і багатьма способами Бог говорив колись до батьків наших через пророків. За останніж же оцих днів він говорив до нас через Сина...» (Єв.1,1-2).

Тими словами починає Св. Павло своє послання до євреїв. Ця дійсність триває до сьогодні. Різними способами Господь говорив до людини:

- існуючим світом, який сотворив і своїм творчим актом підтримує в існуванні,
- історією поодиноких народів і цілої людськості, яка безнастанно, мандрує до повноти існування, тобто до Отця,
- існуванням як космосу, так і найменшої живої клітини, в якій, мов відгомін першого «хай станеться» - наново твориться світ,
- культурами всіх народів, які в міфах, усних переказах виявляють людську тугу за повнотою Добра,

- в союзі з вибраним народом, в якому потверджує виповнення людських мрій за Справедливим.

І врешті: «Божа благодать з'явилася спасенна всім людям» (Тит.2,11). Дитину нам дано, як передсказував пророк Ісає. «Вийшов наказ від кесаря Августа переписати всю землю (...). І пішли всі записатися - кожен у своє місто. Пішов також і Йосиф з Галілеї (...) з Марією, зарученою своєю (...). І коли вони там були, настав їй час родити і вона породила свого сина первородного» (Лк.2,1-3-7).

Здійснилася обітниця дана Богом. В конкретному часі і місці Бог входить в людське існування. В життя поодинокі людини і всіх народів.

Коли римський трибун Марцелій, в книжці Л. С. Дугласа «Риза» розповідає про свої зустрічі з Ісусом, то лунають такі слова: «коли він прийшов у світ, не можу жити так, якби нічого надзвичайного не сталося. Адже ж не можу повернути до давнього способу життя. Хоч би і я старається жити по-давньому, то все-таки не можу».

Христос увійшов у наше життя, щоб змінити нашу долю. Нашим обов'язком є взяти участь у цій переміні у своєму як суспільному, так і національному житті.

о.г.

РІЗДВЯНЕ ПОСЛАННЯ

(Закінчення з 1 сторінки)

Був такий день у житті кожного з нас, коли нашу голову священик обмив водою, проказуючи слова: «Хрещається раб Божий в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь». В тій хвилині таїнственно, наче у Вифлеємі, народився в нас Бог. Возлюблені - це плоди Різдва в нас. Це велика гідність: ви є Синами Божими, каже Святе Письмо, і це нас підбадьорює, вселяє надію воскресіння, бо ж воно пов'язане з Різдвом нерозривно. Від дня хрещення носимо в собі всю таємницю Різдва - людина стає яслами і престолом Всешишнього. І це найглибша правда тих Різдвяних Свят. Раз Слово зійшло з небес і на все залишилося з нами.

Без Христа, без його приходу, як пише Святіший Отець в Енцикліці «Відкупитель людини», ми не спроможні зрозуміти себе, історії світу, збегнути до кінця сенсу свого життя. То він визволяє нас кожного дня з гріхів і підносить до життя з Богом на землі.

Слово Боже говорить: «Я візьму вас собі за народ, і буду вам Богом» (Вих. 6,7). Якщо стали ми Божими дітьми, то стали Й Божим народом. Чи вміємо цей дар добре оцінити? Все, що в нас найгарніше, і що можемо давати іншим, є лише іскрою, яку ми взяли з вогню Божого добра, любові і доброти.

То Народження Христа дає нам можливість саме стрічати його у святих тайнах, а перш за все в Церкві.

Саме в Церкві Христовій довершується таємниця його Різдва, його присутності, його Воскресіння, і ми є в це вкорінені і живемо вже на землі його життям.

Дорогі мої! Так часто не вміємо доцінити тих скромних вертепів, в яких родиться для нас Христос - наших церков. В кожну неділю є там Різдво і Воскресіння. Там треба все його славити, зустрічати і там бадьоритися, там співати славу.

Цього року є для нас окрема радість. Наша Церква народилася до повного життя, вона росте і в Україні, і у Польщі, хоч може не так могутньо, але має всі Божі сили. Її треба нам любити, захищати, бо це для нас дар Божий, це наше правдиве Різдво.

На ці дні Великих свят Дорогим Отцям, Ченцям і Черницям, всім вірним нашої Церкви, всьому Українському Народові бажаю, щоб на своїх життєвих шляхах зустрічали Христа, йому співали, бо він прославився. Амінь.

Благословення Господне на Вас.

Ваш смиренний владика

+ Іван

ПОХВАЛЬНА ПІСНЯ НА РІЗДВО ХРИСТОВЕ

(Закінчення з 1 сторінки)

До тій небесної громади, яка славословила чудовий час, призначений для нашого спасіння, і благословений день, раніше вибраний для радості, хай пристану з любов'ю і я; з тою громадою хай звеселюся, і чистими похвальними піснями хай возвалю Младенця, нехай заспіваю Народжено-му: *свят!*, нехай прославлю того, хто спас нас.

Заграли перед ним гусла пророків, які його провіщають; і звеселилися перед лицем його первосвященики, що палили до нього любов'; народженному від Діви, Господу дів, принесли вінець царі, від яких він вийшов. Як Цар, він усім дає царство; як Первосвященик усім дарує очищення; як Агнець усім приготовляє трапезу.

Повстали всі царські міста, щоб своїми руками принести тобі золоті вінці. Вінці тобі, Господи Ісусе, в словослов'ї уст своїх приносять юдейські міста - ті словесні вінці. Тебе разом з іншими містами вінчують Вифлеєм, Назарет, Вифанія, Сіхем і Самарія.

Перший вінець приносить тобі твоє місто. Два вінки приносить тобі Марія і вертеп, що прийняв тебе. Всі міста, як твоя власність, приносять тобі вінки; і Цар Господь приймає це, що сам дав. Сплітають і приносять тобі вінець перемоги твої міста, щоб тебе прославити.

Нехай поклониться і нехай принесе йому вінець Маті його, так як мати поклала царський вінець на голову Соломона. Але Соломон не вистояв у боротьбі, став поганином і зіпсував свій вінець; а Син

Давидів, який засіяв з дому Давидового, прославив дім отця свого, звеличив престіл його, вивишив рід його, і голос його сопілки лунає по всіх сторонах.

Приснонам'ята Мати, що породила його; достойне благословення лоно, яке носило його. Як батька його вихваляється Йосифа, задля доброти названого батьком Сина Істинного. Посланий був Пастир, щоб віднайти заблудлу і погиблу вівцю, і він приніс її і ввів в овече стадо.

«Більше від усіх спасених звеселив він мене, тому що я зачала його в лоні; більше від усіх звеличених ним звеличив він мене, тому що я родила його. Увійду в рай життя, і де згрішила Єва, там прославлю його, тому що він вибрав мене з-поміж усіх жінок і зволив зробити своєю матір'ю, а сам зволив стати Сином моїм».

«Нехай подякує тобі Вифлеєм, який удостоївся бути місцем твого народження, Нехай сплете тобі вінець з пророцтв Міхеєвих. Це пророцтво є садом, повним квітів; нехай скличе воно пророків і царів натішитися вінцем його. В нього Мойсей приносить прообрази, Ісаї радісні тайни, притчі прикрашають його квітами».

Прославляти муть мене уста славних, тому що прийняла я дитятком того, який є Сином Таїнственного. Він явився і возніс мене на небесну висоту, щоб зі святыми на небесах і з Ангелами славословила я того, хто славою своєю наповняє небеса, які не можуть вмістити в собі величчя його, хоч він умалив себе і лежить в яслах».

«Голоси горішніх звістили про тебе долішнім, благовістям про тебе наповнили їхній слух. Нове Джерело відкрили небесні земним, які прагнули життя і не мали його. Ти є тим джерелом, з якого не пив Адам: ти відкрив дванадцять словесних джерел, і вони наповнили світ спасительними водами».

Особливий вінець приносить тобі цей праведний Йосиф, затривожений і заспокоєний Ангелом. Нехай подвоїться нагорода йому, тому що втікав з тобою і ніс тебе на руках своїх. Про тебе свідчila Йосифова праведність.

Навчи мене Господи, як і чому подобалось тобі явитися з дівичого лона; твоїм образом був чистий Адам. Як той створений був з дівичної, необробленої землі, так і твое народження сталося без мужа з зарученої з Йосифом Давидової дочки.

Царів у родоводі записували не за іменем жінок, але мужів. Дочка Давидова заручилась з Йосифом, Давидовим сином, тому що дитяти не можна було записати за іменем його матері. Безсіменно родився Син у Йосифа, без мужа родила його Мати.

Неличило б родитися йому з сімені Йосифа, і неличило б Марії зачати його, не заручившися з Йосифом. Народжений Марією, не за її ім'я записується; його записує Йосиф, але записаний Йосифом, не походить з його сімені. Отрумує він Йосифове ім'я, але не приймає Йосифової плоті. Не від зарученого з Марією родиться Син у неї; народжений нею - Господь і Отець Давидові.

Мойсей називає заручену жінкою мужа (Втор. 20,7), і зарученого, який не одружився з нею, називає мужем (Втор. 22,23), щоб неможливо було заперечувати Христове походження від Давида. Чому Син Давидів, народжений без мужа, зачисляється до синів Давидових? Заручений з Марією вважається мужем її, і Господь, коли називали його Сином Давидовим признавав, що він з їхнього роду і ніхто не заперечував того.

Якщо Вишній називався сином мужа (Давида), який був далекий від нього числом поколінь, і зволив успадкувати ім'я його, хто буде сумніватися чуючи про тілесне народження нашого Спасителя, коли і зачатий він Давидовою дочкою, і руки сина Давидового носили його, і в Давидовому місті прийняв він поклін?

Що робила Пренепорочна, коли до неї був посланий, зійшов і явився Гавриїл? Мабуть, вона молилася, коли побачила його, тому що і Даниїл під час молитви побачив Гавриїла. Молитва і радісна вістка, як споріднені, повинні лучитися з собою. Після молитви голуб приніс радісну вістку. Завдяки молитві Авраам чув радісну вістку. Під час молитви радісна вістка звеселила сотника Корнілія, в нагороду за молитву обдаровано Симеона, в нагороду за фіміям радісну вістку почув Захарія.

Всі надії сходяться в пристані молитви, і вона приносить радісну вістку. В молитві Марії була причина всіх радостей. Як лагідний старець-чужинець увійшов до Марії Гавриїл, і вітаючи її зі спокоєм, сказав: *не бійся*, бо інакше зажурилася б смиренна дівіця, побачивши лицє юнака.

До двох тільки непорочних старців і до молодої Діви, подібним щодо непорочності волі, і однаковим щодо ества, посланий був Гавриїл з радісною вісткою, а саме: до Діви, до бездітного Захарії, і до вірного Даниїла. Один з них предсказав пророцтво про різдво твоє, другий був голосом вопіючого в пустині, а Діва родила всешишне Слово...

Велике торжество було у Вифлеємі при народженні Сина; зійшли з небес і славословили там

Ангели, і голос їх розходився, як грім. На звук їхніх похвальних пісень зібралися навіть безсловесні, і славили Сина.

Всі радості приносить місяць, в якому Господь зволив родитися від Пресвятої Діви: рабам - свободу, вільним - возвеличення, дверям - увінчання, тілам - вдовolenня; задля любові своєї, як царів, одягнув він нас у багряницю.

Всі перемоги приносить той місяць: дух освободжується, тіло підкоряється, життя родиться серед смертних, Божество, заради любові своєї сходить до людей.

В цей святковий день нехай кожний увінчає двері серця свого; Дух Святий жде перед дверми серця, щоб увійти, вселитися і освятити його. Дивись, він обходить усі двері і шукає собі входу до твоєго серця.

Хвала тому, хто невидимо підносить угому духа нашого! Впало насіння його на землю нашу і збагатило нашого духа; сторичний врожай принесло в житницю душ наших. Поклонімся тому, хто для нас мандруючих став дорогою, для нас приходячих - дверми, що ведуть до царства Божого.

СПІЛЬНИМ ФРОНТОМ

Гельсінський комітет в Польщі зав'язався в 1982 році, під час воєнного стану. Створила його, звичайно як підпільну і нелегальну у світлі тодішнього права, структуру, групу польських інтелектуалістів. Комітет нараховує сьогодні всього 43 особи і стати його членом тільки тоді, коли на дану кандидатуру погодяться всі члени.

Комітет входить у світову структуру Гельсінських комітетів, тобто тих, які займаються, у широкому розумінні, захистом прав людини.

14 і 15 грудня минулого року Варшава стала місцем зустрічі білоруської, литовської, української, словацької, циганської, німецької та єврейської меншостей. Приїхали вони сюди, щоб спільно з організатором дебати, Гельсінським комітетом, порозмовляти про себе та знайти форму захисту перед новими загороженнями, які несе розвиток політичної ситуації в Польщі.

До цих пір варшавська зустріч, поміж подібними організованими в минулому, була найчисленнішою під оглядом кількості меншостей і найретельнішою під оглядом вірогідності інформацій, тому що меншості говорили самі про себе. Важне також те, що над головами присутніх не кружляв дух побоювання і розмови, які силою обставин велися урядовою мовою, були відкриті і ширі. Ділилися інформаціями і досвідом у великий більшості молоді люди, громадян Польщі від кількох, кільканадцятьох поколінь, господарі землі, на якій живуть, а не «гості», як про них говорять крайні польські «патріоти».

За найголовнішу потребу одноголосно визнали присутні конечність ліквідації майже традиційної польської нетolerантності. Погодилися всі, що є вона наслідком комуністичного підходу до проблеми держави і виховуванні суспільства у дусі абстрактної коднонаціональноті в кордонах одної держави. Боротися з цим належить передусім за допомогою реформи освітньої системи та введення до шкільних програм навчання історії, географії та польської мови інформації про національні меншості. Інформації ці повинно подаватися на всіх рівнях освіти.

Стверджено також, що окрему увагу належить присвятити семінарій освіті, тому що надто часто, у віднесенні до національних меншостей, трапляються з боку римокатолицького клеру приклади ігнорантії та нетolerантності. Виникає це правдоподібно з браку інформацій під час навчання в семінарах про не-поляків і не-римокатоликів.

Гельсінський комітет зобов'язався скласти перед міжнародною комісією у Страсбурзі рапорт про охорону прав національних меншостей в Польщі. Через місяць від зустрічі в Варшаві учасники грудневої дебати зберуться знов і кожна національність представить рапорт про власну меншість. Інформації ці послужать до створення спільногого рапорту.

(точніше про варшавську зустріч поінформуємо в черговому номері нашого місячника)

Українські католики у Вільнюсі

Вільнюс - столиця Литви пов'язується майже кожному з особою президента Литви Витавтаса Паневесбергіса, а для більш свідомих українських католиків з особою Св. Йосафата Кунцевича. Саме у Вільнісі Св. Йосафат розпочав монашество, вступаючи у 1604 р. до чернечого Чину Св. Василія. Монаший габіт прийняв він у віленському монастирі Св. Тройці з рук митрополіта Іпатія Потія. У Вільнісі починає І. Кунцевич своє монашество присвятив Бога молитвою в монастирській Святотроїцькій церкві, яка, хоч зруйнована, збереглася до сьогодні.

Вільнос вражає західного відвідувача своєю чистотою, гарно збереженими архітектурними та історичними пам'ятками, чистими вулицями, а вскіди своєрідна ласіння. Не виконуються у цей країни храм, який буде, небуть, тому поступово нищений, комуністичною владою, що напевно колись до уникнення. Пізні в цьому храмі відправляються богослужіння для католиків сім'ого обряду. Весною цього року Міська рада Вільнісса передала угорянським православним церквам, якій завідувачем став єпископ Іванчич міжнародного уставу з Львівської Офіції. Римо-католицька громада у прилеглій частині, тому же частина токи що займається університетом та інституцією. Останній займає величезну будівлю університетської церкви. Вірних має багато, але відмінно, що в самому Вільніссі є церква Трійця угорського наслідування, що веде чрез землю дорогу до ского

Відомо, що землі обійтися найменшою
коштою землемісами з поземельними таєм-ше на
початку XVIII ст. монахами. Інколи землерізка рука
поземельних над топійниками, чинчебто вони по-
смішили кому-сь зашкотити. Повинністю вона
небішків з домовин. Все те створює жахливий
абріз: перекидувані кістки, відрубані голови
чи небішків, яких тіла запишилися нетлінними,
закиплені черепи. Щавим є саме те, що посеред
35-ти домовин знаходяться і нетлінні моці
тобійників - це вид засушеного тіла людини, по-
чинаючи змішаною шкірою.

Шього року, вперше від 1839, коли-то цар Микола I знищив уніатів на території Литви, в храмі Св.

Тройці відслужжено 24 листопада Божественну Літургію з нагоди празника Св. Йосафата Кунцевича. На цей празник приїхали ієромонахи і браття з Крехівського монастиря, що на Львівщині. Разом з монахами приїхав хор з церкви Св. Андрія у Львові, а також Львівське телебачення. На Службі Божій був присутній президент Литви - Витавтас Ландсбергіс. Після Богослужіння дав коротке інтерв'ю, в якому сказав, що Св. Йосафат є також святым литовського народу. Водночас президент виявив свою радість з цього приводу, що храм Св. Тройці «народжується до нового життя».

Під час Літургії проповідь виголосив ієромонах Григорій Планчак з Югославії, який тепер допомагає при послушницькому вихованні монахів у Крехові. Він пригадав декілька подій з життя Св. Йосафата та підкреслив його любов до Христа. Йосафат Кунцевич був перш за все монахом, який будучи вірним учнем Христа, у своїй душпастирській праці закликав вірних до єдності в любові. Саме в тому її актуальність Св. Йосафата сьогодні. Українському народові потрібна духовна єдність між людьми, побудована на справжній Християнській любові, єдиним джерелом і учителем якої є Ісус Христос.

Майже здиво повторювати, що наш народ потребує єдності та любові поміж українськими Церквами, які за прикладом святих повинні вчитися у Христа справжньої Християнської любові. Саме такою любов'ю жив Св. Йоасаф Кунцевич.

Існують однак познаки того, що поєднання між нашими Церквами є можливе. За час свого перебування у Вільнюсі василіянські монахи з Крехова мали змогу подивитися Святодухівську православну церкву і відвідали монахів у монастирі, який знаходиться біля церкви. Православний монастир і церква положені поблизу Святотроїцької, яка належить українським католикам. Ієромонахи з православного монастиря гарно прийняли василіянську братію з Крехова. Отці сердечно привіталися один з одними та близче подружили. Один з ієромонахів поцілував образок Св. Йосафата. Іноді деякі з них відвідують Святотроїцьку церкву. Цей приклад свідчить про те, що можна плекати дух злагоди і живучи християнською любов'ю, працювати для поєднання між нашими Церквами, тим більш, що маємо вже тепер свободу діяння у самостійній Українській державі.

ієромонах Ігор Гарасим ЧСВВ

УКРАЇНА САМОСТІЙНА

(закінчення з 1 стрінки)

План земледарювання Володимира Великого
закінчил безліч роздрібнень, завоювань,
піддань, повстань, розвитку і занедбання.
Все це відбулося в наш час. За нами мільйони
і народу, якому не пощастило
важкої землі і волі. Доля вибрала нас,
що будувати нову дійсність.
Ми вибрали покоління.

Однак, помимо кризи, як виявив український референдум, в народі існує велика потреба свободи. Результат референдуму треба вважати за остаточний кінець останньої імперії світу. Епоха «Союзу» вже минула і залишається сьогодні працювати над створенням в країні демократичної системи, яка загарантуює всім громадянам свободний розвиток.

* * *

22 грудня в Алма-Аті одинадцять давніх республік колишнього «Союзу», включно з Україною підписали договір про «Спільноту». До спільноти не приєдналися прибалтійські держави і Грузія.

Призабуті руїни

Село Криве над Сяном, подібно як інші села Сяніччини, пережило свою славну історію, роки боротьби та гоніння нашого стражданого народу. Сьогодні у мальовничій долині над верхнім Сяном сумують здичавілі сади, видніють залишки господарських пивниць, а у віддалі гордо споглядає хребет Отрита. Та найцікавіші є руїни церкви, які збереглися як свідоцтво нашого минулого.

Криве перед війною належало до Лютівоського деканату. Церкву Св. Параскевії збудовано у 1842 р., а відновлено у 1923 р. В 1926 р. у Кривому була парафія з 523 вірними-грекокатоликами. Тоді був тут парохом о. Станіслав Сороковський. До парафії в Кривому належала також церква Св. Миколая у Творильному (збудована в 1876 р.), в якій молилося 904 вірних та церква Св. Параскевії

в якій молилося 354 вірних та церква Св. Параскеви в Гільському (споруджена у 1820 р.) з 390 вірними.

У жахливому 1946 р. в церкві переховувалися мешканці Кривого перед жорстоким свавіллям єнкаведистів та різного роду каральних акцій. Під куполом церкви переховувався через тиждень пан Василь Мастила, потім в'язень Явожна, який нині живе в поблизькому Хмілю. Він дуже добре пам'ятає колишнє своє село, а тепер майже шонеділі доїжджає 40 км на Богослуження до Устрік

Від жорстоких наслідків післявоєнного лихоліття загинуло багато крив'ян, чимало мешканців вивезено в Сибір, а згодом у 1946 р. більшість жителів виселено на Схід. Десять родин, які залишилися в селі, обняла пізніше акція «Вієсла». Крив'яни зазнали багато страждань у концтаборі в Явожні, де вмирали від катувань.

в Ільзії, де вмирали від катувань.

Це лише коротка історія села.

Після остаточного виселення українців у 1947 р. церква була ненарушена, але згодом поляки з Терки розібрали все, що тільки можна було, а решту спалили. Вогонь стравив верхню частину церкви, залишилися лише кам'яні мури церкви. Сьогодні в середині церкви росте кропива, кущі і дрібні дерева. На прицерковному кладовищі збереглося кілька могил з українськими написами. Василь Мастило твердить, що тут знаходиться також зірна могила 30-ти стрільців УПА з 1946 р.

Згорна могила 30-ти стрільців УПА з 1940 р.
Сумні руйни церкви Св. Параскевії пам'ятають
велеплюдні празники, похорони та весілля, які тут
відбувалися згідно з народними звичаями.
У 60-тих рр. декякі переселенці повернулися з виг-
нання в околиці Устрик Долішніх. Не дуже просто
було їм в тих важких часах зберегти свою
національну і релігійну тотожність. Вони все-таки
вписалися золотими літерами в історію цих земель
та своєю присутністю і працею на рідній землі
відкрили нову сторінку історії.

Закінчуєчи цю статтю, заохочую до збирання матеріалів про минуле, та про історію парафій на землях наших предків і висвітлювати їх на сторінках преси. Це все допоможе молодому поколінню краще вивчити історію своїх дідів і прадідів.

Мирослав Гаврилець
Мскре

У РІЗЛВЯНУ НІЧ

Рідний Краю, хто з нас не бачить
Тебе цині і хто не заплаче?

Тебе нині і хто не заплаче!
До Святої Вечері сідали
Ми колись при власному столі,
« Бог предвічний » нам колядували
Під вікном колядники малі.
По вечері ішли до церкви,
Сіяли зорі і мороз скрипів.

Нині в хмара зорі нам померкли,
Білий сніг від горя почорнів,
І стаєнка ця у Вифлесмі,
Перед нами в крові вся і в димі.

Із давінниць вже поайдімані давони,
Замість дзвонів висять мотузки,
І від Сяну до Дону проклони
Стародавні глушать колядки.

*Оголошення самостійності це одночасно кінець епохи велелюдних мітингів і початок
правї у всіх ділянках життя.*

ТРАДИЦІЯ — МОЛОДЬ — МАЙБУТНЄ

Різдво — це найгарніший празник, який святкують українці. Наші батьки, діди та прадіди, що жили на території західних прикордонних земель України, зберігали свої звичаї та передавали з покоління в покоління. Навіть переселення українців на північ Польщі, яке мало на меті сполонізування українського населення, всі репресії та знущання над ними не змогли перекодити розвиткові культури, навіть далеко від батьківщини. Це, що передано нашим батькам, вони тепер передають нам, виховують нас в дусі пошани та любові до усього, що рідне, українське.

Любачівщина

Мій батько народився в селі Коровиця, що на Любачівщині. Празник Різдва Христового починається в селі від Свят-вечора. У цей день господині мала багато праці. На вечірку треба було зварити дванадцять страв, які символізували дванадцять апостолів, або дванадцять місяців. Традиційно на столі мусили бути пироги з капустою та грибами, голубці, кутя з медом, капуста з горохом та грибами, борщ, мачка та інші.

Коли жінка готовилася до вечірки, господар займався обійттям. Опісля приносив під хату «коляду», тобто снопи сіна та соломи і клав їх під дверима. Якщо вечірка вже була готова, тоді наймолодший член родини виходив по коляду. Входячи до хати, говорив:

«На щастя, на здоров'я, на Новий рік та на тій свята. Щоб родилося жито, пшениця та всяка яриця ще краще, як в той рік».

Від того моменту починалося свято. Ніхто ніде не виходив. Господині накривала стіл; під білій обруч клали сіно, як символ цього, що Ісус народився на сіні, заставляли стіл посудою, залишаючи одно вільне місце для гостя. Коли все було готове, всі ставали до спільноти молитви.

Кожен мусив попробувати всіх страв, щоб не забракло їх на другий рік. Під час вечірки не можна було відходити від стола, бо віщувало це смерть. Після вечірки натомість не прибрали зі стола, бо усі вірили, що душі померлих приходять їсти. Потім починали всі колядувати, а дідуся і бабуся розповідали про ще давніші звичаї та згадували свої молоді літа.

Рано-ранці усі йшли до церкви на Сяночне, що правила перед Службою Божою. В перший день свят ніхто нікого не відвідував. Щойно на другий день починали ходити колядники з вертепом. Господарі ворожили, що як перший віде до хати чоловік, тоді буде щасливий весь рік, натомість жінка приносила нещастя.

Це лише частина звичаїв, яка збереглася в пам'яті моїх батьків. Ми часто забуваємо про наші традиції, які є часткою нашої історії. Думаю, що обов'язком кожного батька-українця є передавати усі звичаї своїм дітям, так, як обов'язком є навчити рідної мови та історії.

Івана Шевчик

Сяніччина

Зима 1946 р. Наближаються Різдвяні свята. Гори отулені білим пухом, що блищить в золотих проміннях сонця. Між прекрасними горами видно дерев'яні, покриті соломою хати. Це село Мхава.

Коли точніше приглянемося, побачимо людей, які чекають на якусь важливу подію.

Зберегти традицію та передати її нащадкам означає зберегти свою національну тужність.

Чи криза Ярмаркового свята?

Ярмаркове молодіжне свято, яке вже на постійно увійшло в календар української культури в Польщі, традиційно відбувається під кінець листопада в Сопоті. Притягає воно нашу молодь з цілої Польщі, а часом також з-за кордону.

Останній «Ярмарок» відбувся 23 листопада 1991 р. Могло б здаватися, що малій ювілей (вже 15 раз відбувалася ця зустріч молоді) повинен бути нагодою, щоб показати все, що останнім часом у молодіжній культурі найбільш вартісне. На жаль, так не сталося, а може тільки на це ми спроможні. XV Ярмарок, з малими винятками, не захопив більшості присутніх ні артистичним змістом, а вже напевно організацією. Можна було це передбачити, якщо до 16 листопада могли зголосувати учасники.

Вже початок Ярмарку, а саме, майже двогодинне запізнення концерту не настроювало публіку позитивно. Організатори оправдалися запізненням друзів з України, які мали займатися наголосенням.

Скромніший, ніж в минулих роках, був також список виступаючих. Концерт почався виступом «Прометея» з Кентшина, який запрезентував всім відому українську естрадну музику та нові аранжажі народних пісень. З подібним репертуаром виступили гурт «Ромен» з Вроцлава та дзержгонська «Зоря».

Натомість всім напевно запам'ятався концерт білобірського ансамблю «Кльозет». Його учасники з'єднали собі симпатію цілої публіки, чого доказом було вирізнення їх нагорою глядачів. Молодь з білобірського ліцею показала свої композиції, а також українські народні пісні під власну музику. Під час виступу цього ансамблю на залі була найбільш «гаряча» і радісна атмосфера.

Зовсім інший характер мав короткий концерт Романа Гаврана, постійного учасника ярмарків. Його релігійні та патріотичні пісні на слова Шевченка, Стуса та Симоненка витворили серед публіки своєрідний настрій зворушення та задуми. З подібною програмою виступила Аня Курак з Лігниці.

Гурт «Free Kontakt» з Гданська (в дещо зміненому складі), який призвичаїв нас до новаторських і неконвенціональних презентацій, виступив з програмою, можна сказати, «екологічно» про Україну. Гданщани словом та звуком передали трагізм життя і агонію руйнованої Батьківщини. Гданська група «Га-Гамалія» виконала, між іншими, кілька цікавих пісень патріотичного змісту: «Прости Україно» та «До бою».

Ярмарковий концерт закінчилася металева група «Бієс Іре» з Перемишля, яка перш за все поставила на силу звуків своїх інструментів, а слова, правдоподібно, були без значення, бо їх не було чути.

XV Ярмарок маємо вже за собою. Була це зустріч молоді, на яку всі чекали довго, а після неї деякі розходилися розчаровані тим, що побачили. У поглядах глядачів, і то без різниці на вік, дуже часто появлялося ствердження, що цьогорічний Ярмарок був чи не найгіршим з останніх. Було б добре задуматися над тим не лише організаторам, але і нам всім. Чи дійсно сьогодніша молодіжна культура має бути лише такою, що побачили ми на XV Ярмарку. Чи справді маємо у Польщі так мало талантливих виконавців? А може ми ставимося щораз більш байдуже до нашої культури тут у Польщі?

Досьогодні пам'ятаємо виступи ельблонзької «Горпинки» та інших кабаре - чи тепер вже немає тем до сміху? Потішаючим є те, що входять на сцену молоді, здібні виконавці, такі як «Кльозет», але це все замало.

Думаю, що наступні ярмарки будуть тільки добре, або дуже добре, а всі організаційні недоліки та низький рівень буде лише історією. Помимо всіх труднощів треба нам зустрічатися, щоб традиція, дуже добра традиція, не занепала.

Д. Гаврилець

«Прийняв Його»

Дорогі діти. Свята Різдва Христового є завжди родинної теплої атмосфери. Ви відпочиваєте разом зі своїми найближчими. І напевно прийняли б Боже Дитя і Матір Божу зі Св. Сифом під свій дах, коли б вони просили у вас.

Послухайте, як робив це шевчик Мартин: Зима. Надворі біло, мороз. Швець Мартин зустрівся зі своїм другом. Христос Рождається - Словом Його! Гей, а ти чому такий сумний - запитав знайомий. Надійшли прекрасні Різдвяні свята, а я залишився сам - відповів швець. Жінка померла, дочка далеко, навіть немає з ким повеселитися біля ялинки.

- Послухай мої ради. Коли тобі тяжко, почтай Святе Письмо, а побачши скільки радості принес тобі ця Книга - сказав знайомий.

Настав вечір, а Мартин читає; читає, а на серці стає веселіше, неначе благодать зійшла з неба. Ах, чому скоріше я цього не робив - думає Мартин і читає дальше: «і ... породила свого Сина Первоводного, сповила його та поклала в ясла, бо не було ім місця в заїзді...».

- Не знайшли місця. Ніхто їх не прийняв - думав Мартин. Схилив голову і міркує: якби так до мене, яби їх радо прийняв і дав їм, що лише маю. Раптом віддається, що чує чіткий голос: «Мартине, Мартине, я завтра прийду до тебе». Схопився Мартин, вибіг з кімнати... Хто це говорить? Нема і живої душі, а все ж таки чув виразно: «завтра прийду до тебе».

Як так, треба зробити порядок і щось добре приготувати. Зробив все як слід і зі ширим бажанням: «прийди Господи, прийди» - міцно заструв.

Проснувся раненько, помолився, натопив у печі, відтак відгорнув сніг від дверей, зробив сніданок і чекає. Часто споглядає на двері, дивиться у вікно і очікує гостя, а Його як нема, так нема. За вікном часом розгулялася сніговиця.

Аж тут чує крики і плач дитини. Вибіг на сходи, а ось бігли школярі і малу дівчинку штовхнули в сніг. Всі книжки висипалися з торбини. Мартин порятував біднятко, отер слізки і обдарував цукеркою, погрозив шибеникам і повернув до хати. А де ж мій дорогий гость - подумав знову - тож запевнюю, що прийде.

Тим часом побачив, що перед вікном хтось стоїть. Вийшов подивитися - і бачить молоду жінку з дитиною, яка притулилася до муру. А вам що? - питає Мартин. Вертаю з лікарні. Не стало сили, щоб дитину донести до автобусної зупинки, відрочиваю трохи, а вона голодне плаче.

- Зайдіть до мене, відпічнете і підете дальше - сказав шевчик, беручи дитя на руки. Весело метушився, приймаючи гостей. Нагодоване дитя смачно спало, а щаслива мама усміхалася до нього. Мартин думав, чим міг би обдарувати своїх гостей. Адже у шафі багато одягу по жінці і дочці. Гарні жовті черевички якраз личать малій. Знайшовся також гарний светерчик і шапочка. Жінка прийняла все з вдячністю, а маляtko навіть усміхнулося, коли виходили з хати.

Опісля шевчик закотив рукави, помив посуд, сів і думає: ось, вже івечір, а чому мій гость досі не прийшов? Вже так пізно, а сказав: «прийду». Певно треба вже терпеливо чекати. За цей час дещо нового почутою.

Розгорнув знову Святе Письмо і читає про це, що свята родина мусила тікати до Єгипту ..., що Христос постив, що хрестився в Йордані, навчав і творив чуда. Це все, як фільм, пересувається йому перед очима і знову та сама думка не дає спокою: чому Він не прийшов?... Голова Мартина похилилася і він задрімав.

Збудило його світло місяця. Надворі мороз малиював шиби. Мартин глянув на книжку, а його очі прочитали Господні слова: «Істинно кажу вам: усе, що ви зробили одному з моїх братів найменших - ви мені зробили».

Зрадів Мартин. Встав і, глянувши на хрест, що висів на стіні, сказав: «Дякую Тобі Господи Ісусе. Ти сьогодні був у мене і я мав щастя Тобі послужити.

Дорогі діти. І ми, подібно як Мартин, попробуємо приймати Ісуса Христа у всіх тих, які будуть потребувати нашої допомоги. Відкримо перед Ним широко двері нашого серця, а запевню Вас, що Ваша різдвяна радість буде повна і щира, як радість вифлеємських пастушків при Господніх яслах.

Такої радості і всяких свяtkovих несподіванок бажає Вам

сестра Романа СНДМ.

З рідного, далекого краю

Нечасто маємо нагоду бувати на концертах ансамблів, репертуар яких оснований був би на першоджерелі. Переважно, коли говорити про фольклорні колективи, показують вони танці та співають пісні художньо перетворені, часто стилізовані, в яких впершу чергу йдеться про майстерність, а вже далі про автентизм.

З «Полісянкою», дитячим фольклорним колективом з Листвинів, що на Житомирщині, було зовсім по-іншому. Діти привезли до Польщі та показали своїм побратимам частку рідного краю, таким, який він був колись і яким ще де-не-де зберігся. Зрештою листвинські школярі не виступали перед публікою, але бавилися разом з нею. Кожен концерт був інший та своєрідний, насичений гумором, співом та радістю.

Виступає «Полісянка».

на Андрія» щоправда в Польщі ще зберігся, але ці святкування мають сьогодні лише символічний вигляд і ограничуються переважно до ворожіння воском на воді і дискотеки.

«Полісянка» показала, як колись було.

Вечером у вдовині хаті зібралася молодь, щоб, згідно з давнім звичаєм, виворожити собі майбутнє. Перші появляються в хаті подружки вдовині дочки. Кожна з них на різні способи хоче «погадати», коли виходить заміж і якого буде мати «женіха». Одна з дівчат заглядає у відчинені дверця печі і гукає. Голос, що відзвивається з «челюсті», дає відповідь на питання, якою буде свекруха. Друга дівчина перераховує щаблі у плоті, інша поліна, котрась дивиться у глечик з водою. Не всім ворожіння виходить щасливо. Кожна хотіла би мати молодого, вродливого хлопця, а тут часом доля показує старого і поганого.

Вечір продовжується. Дівчата співають, прядуть, вишивання, розповідають собі новинки, слухають спогадів старших людей. Раптом відчиняються двері і до хати забігає хлопчисько, щоб подивитися, що тут цікавого робиться. За ним вкочуються ціла парубочча громада, яка також хотіла би взяти участь у ворожіннях. Поява хлопців це нагода до спільноти забави. Тепер співають всі разом, починаються танці, жарти, кепкування і дівочо-парубоцьке перегукування.

Закінчуються «вечурки» на бажання вдови, яка говорить, що пора йти додому спати, бо життя не складається лише з самої забави, є також щоденні обов'язки. Всі розходяться.

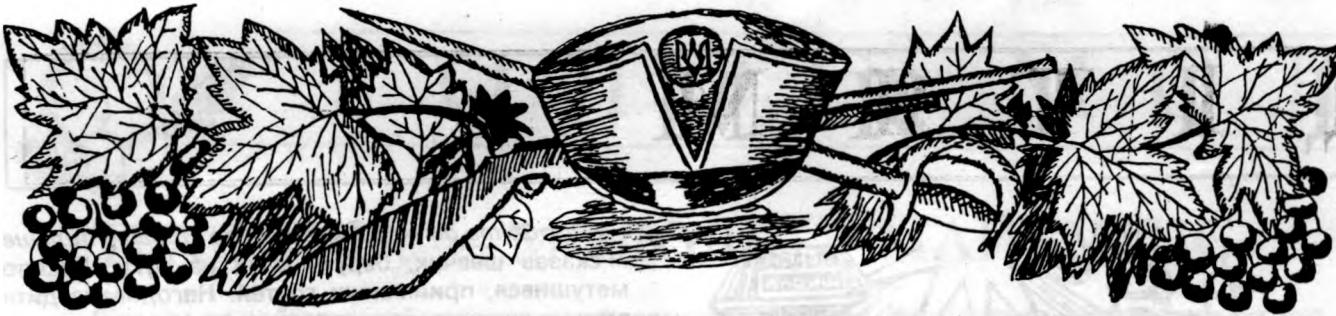
У другій частині концерту виступили молодші діти з веснянками.

Обі частини концерту звучали оригінальною поліською говіркою та були неймовірно майстерно виконані.

«Полісянка» була в Польщі вперше. Концерти відбулися в п'яти селах (Парежках, Кумові, Живкові, Кандитах, Пенцишеві) та двох містах (Гурові-Ілавецькому і Бартошицях). Зокрема цікаві були сільські концерти, де діти виступали майже між глядачами. Створювався тоді своєрідний настрій української спільноти та єдності, який переносився пізніше до домів, в яких влаштовано дітям нічліги.

Село Листвини це горезвісна чорнобильська зона (60 кілометрів від реактора).

(т)

СІЧОВІ СТРІЛЬЦІ

В історії українського війська та в історії української держави відіграли вони неабияку роль – визволяли свою державу від чужої окупації і хоча вкінці їх мета не здійснилася, у вічній пам'яті народу залишилися вони героями та борцями національної справи. Січові Стрільці. Саме для них присвятив народ низку пісень і поставив численні пам'ятники. Все це промовчуване і занедбуване офіційною владою однак не забулося і традиції Українських Січових Стрільців сьогодні відродилися, проявом чого можуть бути численні на Україні публікації (наприклад у львівському журналі «Дзвін»), мітинги, нові пам'ятники та хрести присвячені УСС. Натомість пісні, співані стрільцями дуже поширилися і має їх у своєму репертуарі чи не кожен український музикальний ансамбль.

Варто отже сягнути до історії та пригадати важніші моменти, що торкаються виникнення і розвитку Січових Стрільців, як однієї з важливіших українських військових формувань, що з'явилися на початку першої світової війни. УСС існували в Галичині та діяли на подібних військових засадах, як австрійська армія.

«Дня 28 червня 1914 року

під час величавого краєвого Сокільсько-Січового здвигу, що відбувся з нагоди сотні роковин народин національного генія України, вулицями Львова пройшов величавий, багатотисячний похід січово-сокільських організацій. У цьому поході, в передніх його лавах, ішли стрункі ряди Січових і Сокільських Стрільців. Попереду кінний відділ Січових Стрільців I з провідниками всіх стрілецьких організацій, за ним частинно озброєні сотні й чети: академічного товариства Січових стрільців, львівських Січових Стрільців II, Бориславців, Яворівців і Сокільських стрільців зі Львова. Всі – в одностроях.

Це був перший прилюдний виступ нової стрілецької організації, що поставила собі за мету підготувати українську молодь до збройної розправи з найгіршим ворогом українського народу – Москвою.

Дня 15 грудня 1912 року

довірочні збори «Українського Студентського Союзу» рішили почати військове навчання серед молоді та 16 грудня Міжпартийний Комітет узявся випрацювати й передати владі на затвердження статут «Українського Стрілецького Товариства». (...) Після його затвердження 18 березня повстae у Львові перше стрілецьке товариство «Січові Стрільці», до якого незабаром приєднуються товариства на провінції. (...)

Праця стрілецьких товариств розбивалася на три осередки («Січові Стрільці I» та «Січовий Союз» у Львові і «Сокіл» на провінції) але всі вони залишилися в постійному контакті з собою і в деяких імпрезах виступали разом. (...)

На весну 1914 року всі стрілецькі товариства почали готовуватися до великого краєвого Сокільсько-Січового Здвигу на червень. На це свято повинно було все зорганізоване стрілецтво яви-

тися в одностроях. І дійсно, 28 червня виступило в поході 500 умундурованих і наполовину озброєних стрільців.

Коли сполудня на здвиговому майдані станули вибрані чети стрілецтва до боєвих вправ, саме тоді надійшла до Львова телеграфічна звістка, що в Сараєві, столиці окупованої Австро-Угорщиною балканської провінції Босні, від кулі сербських змовників упав наслідник престолу архієпископ Фердинанд із дружиною. (...)

Завдяки Стрілецтву український народ Галичини став до війни хоч психічно трохи підготовлений. Стрілецтво саме вийшло в цей світовий кругіж як активний оборонець національних прав у Галичині і як авангарда визвольних змагань українського народу. (...)

Підо впливом подій

і за почином стрілецтва об'єдналися дні 2 серпня (1914 року) всі українські політичні партії до спільнії акції і для цього вибрали «Головну Українську Раду» з доктором Костем Левицьким на чолі. Цей новий політичний провід перебрав у свої руки і справу організації українських добровольців. Для цього ГУР покликала до життя окрему установу «Українську Боєву Управу», що мала бути верховною владою майбутньої української військової організації, легіону Українських Січових Стрільців. Проводив нею відомий організатор Січей, др Кирило Трильовський.

Дня 6 серпня, після проголошення війни Росією, обидві провідні установи виступили з відомим маніфестом до українського народу.

(...) Після проголошення маніфесту українська молодь Галичини почала масово зголосуватися в ряди Січового Стрілецтва. вона збиралася спершу в повітових осередках, де почали працювати експозитури Боєвої Управи, її Повітові Комітети. З повітів добровольці переходили до більших осередків, таких як Чортків, Тернопіль, Коломия, Станіславів, Золочів, Перемишль, Дрогобич, Стрий ін. (...)

Українська суспільність Галичини не була приготована до творення власної військової організації, ті невеличкі, слабо зорганізовані й мало вишколені кадри Стрілецтва, що повстали в краю до війни, не могли опанувати вимог організації, що з дня на день росла. Бракувало до цього досить військового освіченіх людей і грошових засобів. Добровольців треба було примістити, нагодувати, зодягнути, вишколити. Не диво, що в початках усього недоставало, що все роблено нашвидку, примітивно, невправними руками. А проте жертівність суспільства і добра воля людей перемогла перепони. (...)

Захопленням фактом творення власного військового стягу та ідеєю боротьби з московським царством було таке велике, що ті, які мали ту ідею здійснити, не зневірювались першими невдачами й турботами. Українська суспільність подала їм помічну руку. Вона подбала про приміщення, яке влаштовувано у приватних школах, по бурсах та українських установах. Селяни довозили, дуже часто безплатно, харчі. Комітети пань дбали за прохарчування.

Найважче прийшлося з вишколом добровольців. (...)

Організація УСС

Із 2500 людей, що залишилися після «реєстру» в Стрию, створено на Закарпатті 10 сотень по 220 людей в кожній. Вони ввійшли в два і пів куренів, що ними командували до часу перших боїв: I – Григор Косак, II – др Михайло Волошин, III Підкурін – др Степан Шухевич. Всі вони були запасові четарі австрійської армії.

У жовтневій офензиві 1914 року бере участь уже лише 9 сотень і після неї залишаються в полі вже лише 2 курені, один під проводом Г. Косака, другий – др Ст. Шухевича. Під час важких карпатських походів, коли легіон утратив найбільше людей через недуги, число сотень впало на якийсь час до 6. Але вже в січневій офензиві 1915 року легіон доповнено знову до 8 сотень і від бою на Маківці до 1916 року числити постійно 8 сотень. Після реорганізації легіону 1916 року в 1. полк УСС при ньому повстає ще сотня піонерів і скоро стрільна сотня, крім цього ще й окремі відділи мінометів і світильників.

Після розгрому в боях за Бережани, коли полк УСС утратив понад 1000 людей убитими, раненими і полоненими, залишилось у Коші так мало стрільців, що з вишколу вийшло в поле 6 слабких сотень, які злучено в один курінь, з чотирма піхотними сотнями, 1 технічною, 1 будівельною і 1 скоро стрільною сотнею. Такий стан організації фронтової формaciї УСС залишився до листопадового зりву. (...)

Боєва формaciя Українських Січових Стрільців складалася з:

- піхотних частин
  - сотні скоро стрілів
  - чети «боротьби зблизу»
  - зв'язку
  - технічної і будівельної сотні
  - кінноти.
- Помічними формациями були:
- санітарна служба
  - обоз
  - господарський відділ.

«(...) в чотирилітній борні виробились УСС на першорядну боєву одиницю, яку і влада цінила і вороги шанували. Її існування було найнадійнішою стороною політичних прав галицьких українців, а її праця і змагання найкращою пропагандою ідеї збройної боротьби за незалежність нації. Вже в 1917 році частина УСС стала на допомогу Центральній Раді, в 1918 УСС започаткували листопадовий зрив, щоб з'єднати ввесь український народ до боротьби за Українську Державу.»

(У матеріалі використано фрагменти «Історії Українського Війська» – Вінніпег, Канада, 1953)

• • •

Гей у лузі червона калина похилилася.
Чогось наша славна Україна зажурилася.
А ми тую червону калину підіймемо,
А ми нашу славну Україну, гей-гей, розвеселимо.

Марширують наші добровольці на кривавий тан
Визволяти братів-українців з ворожих кайдан.
А ми наших братів-українців визволимо,
А ми нашу славну Україну, гей-гей, розвеселимо.

Гей у полі ярої пшенички золотистий лан,
Розпочали Стрілецькі Українські з ворогами тан.
А ми тую ярую пшеничку ізберемо,
А ми нашу славну Україну, гей-гей, розвеселимо.

Як повіє буйнесенький вітер з широких степів,
То прославить по всій Україні Січових Стрільців.
А ми тую стрілецьку славу збережемо,
А ми нашу славну Україну, гей-гей, розвеселимо.

Кожен національний празник на Україні проходить з участю людей одягнених в однострої Січових Стрільців.

Люстро совісті

© 1998 Microsoft Corp.

Довгі тарчіті Миколи Темненка, малера
зберуться на двох чіткіх полосах
паперу.

Листя — великі, широколісті,
з мозаїстичною рукою, скажіш негадає іконацького
стилю. Зрештою, як розповідає, дійсно
це буде стати іконою часів, тільки
стать все жось забутим. Святодні
зуміть бачити пластику країнського
жанру чеснай прібрами пурпурій та
блакитні відтінки.

Частини Таманіна дуже промовисті під політичні теми, як газета чи журнал. Художник висловлює недоволінність та демократію і показав це в своїх творах. Може саме і тому перший загранічний виставковий заліт йому здійснили у листопаді

Апостольський нунцій у ОО. Василіян

Вечір 24 листопада 1991 р. у варшавській
Свято-Богородицькій базиліці відбулися величаві святку-
ння Святого священномученика Йоса-
фата. На торжественній архієрейській
місії був присутній Перемиський Владика Кир-
іл, присутній папський нунцій для
Польщі Езекіїль Ковальчик. Достойний

празника склалося кілька
важче після війни, ми
зробимо її себе Апостольського нунція.
Свята Марія Святішого Отця
Іоанна Кронштадтського місце вже у 1781
р. було обране під церкву і монастир
І. А. Аскеппі. Перед ІІІ
посольством (главою кардиналом
Ф. Кортезі) бували
дипломати. Перший з них,
зокрема, зважаючи на зваження
на торжествах в нашій
столиці, заснував на пра-

1991 р. Був це виїзд до Польщі, під час якого він виставив свою роботу на міжнародній виставці в місті Гданськ. Там він зустрівся з польським художником-малюром Іанушем Стєніком, який зауважив, що він має величезний талант і може стати великим художником. Він рекомендував йому відвідати місто Варшаву, де він може знайти роботу в місцевих музеях та галереях.

Сьогоднішнє життя мешканця України насычено (а може й пересичено) політикою. Не може зрештою бути по-іншому, бо настав такий час. Розлітілася імперія, народи шукають волі, комуністи, помимо суспільної дезапробати, пробують ще щодити, виникають нові держави і ... всі ті теми можна відшукати на картинах Миколи. Художник часто послуговується сатирою, показуючи героїв своїх творів у віковічній боротьбі добра зі злом (наприклад демократи і неокомуністи в парламенті України), або відображуючи окреслений стиль життя і окраслені особи.

Важну роль на картинах відіграє архітектура, ця давня і сучасна. Так само, як в дійності, художник архітектура минулих століть стоять позаду, а на перший план випихається всюдисуща штампа.

На стиль творчості художника основний вплив має життя. Різні події з біографії відзеркалені у творчості. Так ось було з релігією. Вихований в атеїстичному дусі, «кормлений» комсомольською літературою, Микола не підозрівав навіть який зміст має Біблія, чого навчають священики в церквах, про що мовиться у справжній релігійній літературі. Надійшов однак такий день, а було це під час вакаційного виїзду у Воркуту на заробітки, коли його світогляд та спостерігання за навколишнім світом змінилося.

- До Бога та до віри доходив я може примітивним, але повністю самостійним шляхом - розповідає художник під час виставки. В нас у Донбасі, не мав я де почути про Бога, Біблію, правди віри, про рілгію. Значить можна було почути, але тільки в негативному контексті! І ось, що я робив. З тих клаптиків інформації, подаваних комуною у пропаганді, відкінувши словесне сміття, будував я свою правду. Почав коли вчився у Львові, щоб ознайомитися з польською мовою, відвідувати костел. почує я тут, що всупереч тій хижакькій пропаганді священик не вчить нічого злого. Навпаки, він вчить любити, шанувати інших, отже саме того, чого бракує нам в житті.

Вистачить також подивитися на дійсність і висновки робяться самі. Чи могли на чомусь поганому виникнути такі прекрасні храми, така архітектура? А, що виросло на томах Леніна! Одна штампа, сірі квадратні будинки і нужда

Подумав я - коли у них така велика правда, то чому в них такі страшні будинки? Став я читати Євангеліє і не міг нічого зрозуміти. Ця книга була для мене як запечатана. Почав її розуміти щойно після пригоди у Воркуті.

Темненкові картини релігійного змісту це одночасно філософська транскрипція історії України, тому ось Божа Matip в українському національному одязі, а переслідують її московські жандарми, тому-то Ісус приїжджає на віслоку до українського міста. Ця манера нагадує дещо романтичний мотив вибраного народу, але виникає вона з гіркої правди про кількасотлітню неволю і чуже панування.

Митець, крім того, що малює, безпосередньо заангажований у справи свого народу і це заангажування, коли приглянутися, видно на картинах.

A black and white photograph of a priest in clerical vestments standing at an altar, holding a chalice. A crucifix is visible on the wall behind him. To his right is a large painting of Jesus Christ.

Нещоденним гостем був пан Теодозій Старацький з дружиною - перший спеціальний делегат Українського Уряду, який кілька днів раніше розпочав свою працю у Варшаві.

Владика Йоан Мартиняк в сослуженні з о. син-
келом Юліяном Гбуром та отцями протоігуменами
з України, Чехо-Словаччини і Югославії та з о. М.
Білинським і о. І. Гарасимом відправили Божест-
венну Літургію. Про атмосферу цього дня згадав
архієпископ Ю. Ковальчик. Вказуючи велич духа
Св. Йосафата, пригадуючи деякі моменти з історії
Василіанського Чину, пригадав, що сьогоднішні
часи ставляють перед нами великі завдання.
Єдність, апостолом якої є Св. Йосафат, чекає і сьо-
годні своєї реалізації, і то в релігійній, суспільній та
політичній площинах. Потреба єдності стає сьо-
годні перед нами, не як порожній звук, але як жива,
конкретна дійсність. Тепер, коли нормалізується
життя у «східних країнах», в тому числі й в Польщі,
коли по віках очікувань реалізує свою політичну
незалежність Україна - єдність стає перед нами як
неймовірна справедливість.

На закінчення торжеств отець протоігумен Василій Медвіт ЧСВВ подякував нашим гостям, особливо папському нунцію та нашому Владиці Йованові. На пам'тку відвідин в нашій церкві і монастирі архієпископ Ю. Ковальчик отримав ікону Св. священномученика Йосафата, щоб саме цей Святий був особливим його покровителем.

Всіх запрощених гостей варшавські парафіянки пригостили свяtkовим обідом у церковному підвальні.

Хоча проминув празник, але кожен здає собі справу, що починається інший, відмінний період нашої душпастирської праці в зміненій Польщі. Починається реалізація нових завдань, які виринули перед нашою Церквою, головно перед нашим Владикою. Нав'язується нормальна співпраця з нашими братами з України та інших країн. Перед нами також стає потреба співпраці з іншими Церквами. Це все для того, щоб могли остаточно здійснитися слова, якими молився Св. Йосафат: «Господи, щоб всі були одні».

о. В. Р. Юшак ЧСВВ

БЛАГОВІСТ

Оголошення

Як ми вже повідомляли, «БЛАГОВІСТ» на 1992 рік можна передплатити в редакції. Гроші слід надсилати звичайним поштовим переказом на нижче подану адресу:

Redakcja «BŁAHOVIST»
ul. Chopina 17
11-220 Górowo Iławskie

або на банковий рахунок:

Redakcja «BŁAHOVIST»
Bank Spółdzielczy
w Górowie Iławskim
951429-635-132-4

Ціна передплати на 1 півріччя - 27000 зл.
Надсилаючи гроші просимо подавати місяць,
від якого оформляється передплата.

Увага!

Всіх шанувальників української традиції запрошуємо до Гурева-Ілавецького на карнавальну

МАЛАНКУ

Забава починається 25 січня 1992 р. о год. 20.00
в місцевому ресторані «Натангія».

Для студентів квитки по зниженні ціні.

До танцю гримутуть об'єднані сили львівських ансамблів - «Зорепад» і «Ватра».

Організатори

Подяка

Мешканцям місцевостей: Парежки, Кумово, Живково, Кандити, Пенцішево, Гурево-Ілавецьке та Бартошиць щиро дякуємо за сердечну опіку над дітьми фольклорного ансамблю з України - «Полісянка».

Організатори

До бувших в'язнів Явожна

В минулому році, на внесок Українського архіву і Головної управи О'б'єднання українців у Польщі, Головна комісія дослідження злочинів сталінського періоду в Варшаві і Окружна комісія в Катовицях почали вести слідство в справі беззаконного ув'язнення в 1947-49 рр. у концтаборі Явожно коло 4 тис. українців і замордування щонайменше 162 чоловік.

В ході слідства, відбувається опити серед бувших в'язнів з метою перевірення достовірності інформації і документів, що засвідчують про злочинний характер табору, переданих прокуратурі Українським архівом. Є це явище нормальне і необхідний принцип кожної слідчої процедури.

Отже, тому всіх, тих, хто отримає таке повідомлення від прокуратури, просимо про спокійний підхід до справи слідства.

Від ваших свідчень залежатиме чи українці - в'язні концтабору Явожно - будуть реабілітовані й отримають за беззаконне ув'язнення належне їм відшкодування.

Водночас звертаємося до всіх бувших в'язнів та сімей помордованих у Явожні, незалежно від того, чи прокуратура викликатиме їх на переслухання у справі Явожна, чи теж ні, щоб списували індивідуальні письмові заяви про ув'язнення в Явожні, а зокрема про обставини арешту, хід і методи слідства, умови життя у таборі і висилати їх рекомендованим листом на таку адресу:

Okręgowa Komisja Badania Zbrodni na Narodzie Polskim w Katowicach
pl. Wolności 10, 40-950 Katowice

Керівник Українського архіву
Свєн Місіло

ЩЕДРИЙ ВЕЧІР, УКРАЇНО МОЯ!

МАРІЯ ЯР. МЯТКА

Там над ріками на сході,
На високім небозводі,
Ой, там сяє зоря.
Щедрий вечір, добрий вечір,
Україно моя!

Там шумлять свячені води,
Хоч зима, сніги, негоди,
Ой, там сяє зоря.
Щедрий вечір, добрий вечір,
Україно моя!

Ой, там пить цю воду люди,
Ллють цілющу силу в груди,
Ой, там сяє зоря.
Щедрий вечір, добрий вечір,
Україно моя!

Ой, дай Боже сил набрати,
Ой, щастя Боже тьму прогнati,
Хай нам сяє зоря.
Щедрий вечір, добрий вечір,
Україно моя!

Хай нам сяє, не згасає
Понад Рідним Краєм
Щасна Божа зоря.
Щедрий вечір, добрий вечір,
Україно моя!

ЗНОВИМ РОКОМ

КОЛИ СТУКНЕ СВЯТ-ВЕЧІР У ДВЕРІ

З ким нині сядуть до вечері
Дівчата, вдови, матері,
Коли стукне Свят-Вечір у двері
І зорі засяють вгорі?

Хто заспіває нині в хаті,
Кому бажатимуть батьки,
Коли крізь верби росохаті
На них глядітимуть зірки?

В котрім вікні, або над тином
Не будуть плакати матери
За батьком, за донькою, сином,
Аж до світанку, до зорі?

Хто буде в ніч оцию радіти?
В котрій сім'ї, в котрім селі
Не будуть пусткою глядіти
Місця порожні при столі?

Гей, де в цю ніч могутнім дзвоном
Без журна, щира й молода,
Зіліється з синім небосклоном
Святовечірня колядка?

З ким до вечері нині сядуть
Дівчата, вдови, матері,
І з ким колядувати будуть
Аж до світанку до зорі?...

Богдан Бора

На фонд «Благовіста» пожертвували:

1. о. Петро Крик	1 млн. зл.
2. о. Володимир Пирчак	500 тис. зл.
3. п. Еліза Панчак	20 ам. дол.

Щиро дякуємо.
Редакція

Церква з села Смільник.